

Informācija par AS „TRASTA KOMERCBANKA” un tās sniegtajiem ieguldījumu pakalpojumiem un ieguldījumu blakuspakalpojumiem

Esošo un topošo klientu ērtībai, ievērojot Finanšu instrumentu tirgus likuma un Finanšu un kapitāla tirgus komisijas izdoto normatīvo aktu prasības, AS „TRASTA KOMERCBANKA” (turpmāk tekstā - Banka) sniedz informāciju par Banku un tās sniegtajiem ieguldījumu pakalpojumiem un ieguldījumu blakuspakalpojumiem.

1. Par Banku

<i>Nosaukums</i>	AS „TRASTA KOMERCBANKA”
<i>Informācija par licenci kredītiestādes darbībai</i>	Licence kredītiestādes darbībai Nr. 8, kuru 1991.gada 12.decembrī izsniedza Latvijas Banka (adrese: Krišjāņa Valdemāra iela 2A, Rīga, Latvija, LV-1050)
<i>Reģistrācijas dati Latvijas Republikas Uzņēmumu Reģistrā</i>	Reģistrēts Latvijas Republikas Uzņēmumu Reģistrā 1991.gada 27.septembrī; Reģistrēts Latvijas Republikas Komercreģistrā 2003.gada 28.aprīlī
<i>Vienotais reģistrācijas numurs/Nodokļu maksātāja numurs</i>	40003029667
<i>Juridiskā adrese</i>	Miesnieku iela 9, Rīga, LV-1050, Latvija
<i>Bankas kods, BIC/SWIFT kods</i>	KBRBLV2X
<i>Interneta mājas lapas adrese</i>	www.tkb.eu

Klientu apkalpošanas vietas

<i>Adrese</i>	Palasta iela 1, Rīga, LV-1050, Latvija
<i>Tālrunis</i>	(+371) 67027777
<i>Fakss</i>	(+371) 67027700
<i>Telekss</i>	161340 RIAS LV
<i>E-pasts</i>	info@tkb.lv

<i>Adrese</i>	Miesnieku iela 9, Rīga LV-1050, Latvija
<i>Tālrunis</i>	(+371) 67027777
<i>E-pasts</i>	info@tkb.lv

<i>Bankas darba laiks</i>	Katru darba dienu no plkst. 9:30 līdz 17:00
---------------------------	---

2. Saziņa ar klientu

<i>Saziņas līdzekļi informācijas apmaiņai ar klientu</i>	<ul style="list-style-type: none">✓ personīgā vizīte✓ fakss✓ telefons✓ e-pasts✓ pasts✓ internetbankas sistēma <i>Trast.Net</i>✓ citi veidi (piem. SWIFT, Telekss, Bloomberg u.c.) <p>Banka un klients vienojas par noteiktu informācijas apmaiņas veidu (tai skaitā rīkojumu saņemšanai un nosūtīšanai) attiecīgajā ieguldījumu pakalpojuma līguma projektā, ar kuru Banka nodrošina klientam iespēju iepazīties pirms līguma noslēgšanas.</p>
<i>Valoda informācijas apmaiņai</i>	Banka sazinās ar klientu latviešu valodā, ja Banka un klients nav vienojušies citādi. Informācijas apmaiņai ar klientu Banka var lietot latviešu, krievu vai angļu valodu, taču Banka patur

tiesības pēc saviem ieskatiem informācijas apmaiņai ar klientu lietot valsts valodu.

3. Klienta statuss

Pirms darījumu veikšanas ar finanšu instrumentiem, Banka piešķir klientam privāta klienta, profesionāla klienta vai tiesīgā darījuma partnera statusu, par ko klients tiek informēts. Lai novērtētu topošā klienta atbilstību noteiktajam statusam, Banka lūgs klientam aizpildīt klienta anketu, ar kuru klients var iepazīties Bankas mājas lapā internetā:

http://tkb.lv/assets/files/PDF/Dokumenti_LV/Finansu_instrumenti/FI_klienta-statusa-politika_LV.pdf vai Bankas telpās. Mainoties kritērijiem klienta atbilstībai noteiktajam statusam, Klienta statuss var tikt attiecīgi pielāgots.

4. Pakalpojumu piemērotības un atbilstības klienta interesēm noteikšana

Lai noteiktu ieguldījumu pakalpojuma un ieguldījumu blakuspakalpojuma piemērotību klienta (topošā klienta) interesēm, Banka pirms darījumu ar finanšu instrumentiem veikšanas no klienta pieprasa ziņas par viņa pieredzi un zināšanām attiecībā uz ieguldījumu pakalpojumu sniegšanas gaitā slēdzamajiem darījumiem, mērķiem, kurus klients vēlas sasniegt ar attiecīgajiem darījumiem, un klienta finansiālo stāvokli. Lai novērtētu pakalpojuma piemērotību, Banka lūgs klientam aizpildīt *klienta anketu*, ar kuru klients var iepazīties Bankas mājas lapā internetā:

http://tkb.eu/assets/files/PDF/Dokumenti_LV/Finansu_instrumenti/FI_Klienta-statusa-politika_LV.pdf

vai Bankas telpās.

5. Finanšu instrumentu darījumu izpilde un darījumu izpildes vietas

Banka veic rīkojumu par darījumiem ar finanšu instrumentiem izpildi dažādos veidos - organizētā veidā kādā no tirdzniecības vietām - regulētā tirgū (biržā), organizētās tirdzniecības sistēmās (daudzpusējās tirdzniecības sistēmas u.c.), vai arī ārpus regulētā tirgus (*over the counter*). Pirms darījumu veikšanas ar finanšu instrumentiem, klientam ir jāiepazīstas ar *Rīkojumu par darījumiem ar finanšu instrumentiem izpildes politiku*, kura iepazīstina klientu ar finanšu instrumentu tirdzniecībai būtisku informāciju, kurā ir norādīta informācija arī par darījumu izpildes vietām. Banka nodrošina klientam iespēju iepazīties pirms ieguldījuma pakalpojuma saņemšanas ar Rīkojumu par darījumiem ar finanšu instrumentiem izpildes politiku Bankas mājas lapā internetā:

http://tkb.eu/assets/files/PDF/Dokumenti_LV/Finansu_instrumenti/Rikojumu_par_darijumiem_ar_fin_instrum_izpildes_politika_v6%20LAT.pdf

vai Bankas telpās.

6. Ieguldījumu pakalpojumu izmaksas

Par Bankas sniegtajiem ieguldījumu pakalpojumiem un ieguldījumu blakuspakalpojumiem klients maksā Bankai atlīdzību (komisiju) atbilstoši tajā brīdī spēkā esošajam Bankas pakalpojumu cenrādī vai saskaņā ar pušu rakstiski noslēgto vienošanos.

Ar Bankas cenrādi klients var iepazīties Bankas mājas lapā internetā:

<http://tkb.eu/lv/cenradis>

vai Bankas telpās.

Informācija par atlīdzības (komisijas) par Bankas sniegtajiem ieguldījumu pakalpojumiem un ieguldījumu blakuspakalpojumiem samaksas termiņiem tiek sniegta attiecīgajā ieguldījumu pakalpojuma līguma projektā, ar kuru Banka nodrošina klientam iespēju iepazīties pirms līguma noslēgšanas.

Gadījumā, ja Bankai radīsies kādi papildu izdevumi, kas saistīti ar ieguldījumu pakalpojumu sniegšanai nepieciešamo darbību izpildi, klientam var rasties pienākums tos atlīdzināt.

7. Ieguldījumu pakalpojumi un ieguldījumu blakuspakalpojumi

Banka esošajiem klientiem nodrošina šādus ieguldījumu pakalpojumu un ieguldījumu blakuspakalpojumus:

- ieguldītāju rīkojumu par darījumiem ar finanšu instrumentiem pieņemšana un nodošana izpildei;
- ieguldītāju finanšu instrumentu individuāla pārvaldīšana saskaņā ar ieguldītāju pilnvarojumu (portfeļa pārvaldības pakalpojums);

- darījumu ar finanšu instrumentiem izpilde uz kredītiestādes rēķina;
- finanšu instrumentu turēšana;
- kredītu vai aizdevumu piešķiršana ieguldītājam darījumu veikšanai ar finanšu instrumentiem, ja komercsabiedrība, kas izsniedz kredītu vai aizdevumu, ir iesaistīta darījumā ar finanšu instrumentiem;
- valūtas maiņas pakalpojumi, ja tie saistīti ar ieguldījumu pakalpojumu sniegšanu.

8. Pārskati par ieguldījumu pakalpojumiem un ieguldījumu blakuspakalpojumiem

Veids, sniegšanas biežums un termiņš:

Banka, izpildot klienta rīkojumus par darījumiem ar finanšu instrumentiem, sniedz šādus pārskatus:

- paziņojums par rīkojumu izpildi - līdz nākamās pēc darījuma izpildes darba dienas beigām;
- paziņojums par portfeļa stāvokli - finanšu instrumentu konta stāvoklis uz noteiktu datumu (pēc pieprasījuma un uz gada beigām);
- finanšu instrumentu investīciju norēķinu konta izraksts - kustība investīciju kontā par periodu (pēc pieprasījuma);
- finanšu instrumentu investīciju norēķinu konta izraksts uz noteiktu datumu - investīciju konta stāvoklis uz datumu (pēc pieprasījuma un uz gada beigām).

Klienta portfeļa pārvaldības pakalpojuma ietvaros, Banka sniedz šādus pārskatus:

- paziņojums par portfeļu stāvokli - informācija par pārskata sniegšanas biežumu un termiņu tiek sniegta attiecīgajā ieguldījumu pakalpojuma līguma projektā, ar kuru Banka nodrošina klientam iespēju iepazīties pirms līguma noslēgšanas;
- papildu informācija par finanšu instrumentu notikumiem - pēc klienta pieprasījuma;
- pārskats par darījumiem ar pārvaldīšanā nodotiem klienta finanšu instrumentiem - pēc klienta pieprasījuma.

Klients jebkurā brīdī var iepazīties ar finanšu instrumentu konta pārskatiem un izpildītajiem darījumiem izmantojot Bankas attālināto pakalpojumu saziņas līdzekļus.

9. Ieguldītāju aizsardzības un noguldījumu garantiju sistēma

Ieguldītāju aizsardzības sistēma

Banka ir ieguldītāju aizsardzības shēmas dalībniece saskaņā ar ieguldītāju aizsardzības likuma noteikumiem.

Ieguldītāju aizsardzības likumā noteiktajos gadījumos klientam ir tiesības uz likumā noteikto kompensāciju.

Kā tiek aizsargāti klienta ieguldījumi:

Latvijas Republikā izveidotā ieguldītāju aizsardzības sistēma ir pasākumu kopums ieguldītāju interešu aizsardzībai, šai aizsardzībai nepieciešamo finanšu līdzekļu nodrošināšanai un kompensāciju izmaksai saskaņā ar *Ieguldītāju aizsardzības likumā* noteikto kārtību.

Kompensācijas izmaksas gadījumi:

Ieguldītājam ir tiesības saņemt kompensāciju, ja sistēmas dalībnieks nespēj pilnā apjomā un termiņos izpildīt savas saistības pret ieguldītāju.

Izmaksājamās kompensācijas apmērs:

Neatkarīgi no dienas, kad sistēmas dalībnieks pieņēmis izpildei rīkojumu ieguldījuma pakalpojuma sniegšanai, kompensācija vienam ieguldītājam ir 90% no neatgriezeniski pazudušo finanšu instrumentu vērtības vai zaudējumiem, ko radījis neizpildīts rīkojums ieguldījumu pakalpojuma veikšanai, bet ne vairāk kā 20 000 eiro.

Ieguldītāja rīcība, kas vērsta uz garantētās kompensācijas saņemšanu:

Gada laikā no brīža, kad ieguldītājam kļuva zināms par to, ka sistēmas dalībnieks nav izpildījis savas saistības, bet ne vēlāk kā piecu gadu laikā kopš saistību neizpildes brīža, ieguldītājam jāsniedz Finanšu un kapitāla tirgus komisijai (FKTK) pieteikums par kompensācijas izmaksu. Lēmumu par iesniegtā pieteikuma pamatotību FKTK pieņem 30 dienu laikā no ieguldītāja pieteikuma iesniegšanas dienas. Kompensācija tiek izmaksāta trīs mēnešu laikā no datuma, kad ir pieņemts lēmums par iesniegtā pieteikuma pamatotību. Izņēmuma gadījumos FKTK var pagarināt kompensācijas izmaksas termiņus vēl par trim mēnešiem.

Noguldījumu garantiju sistēma

Banka ir dalībnieks Latvijas Republikas noguldījumu garantiju sistēmā, kuras darbību regulē *Noguldījumu garantiju likums*.

Kā tiek aizsargāti jūsu noguldījumi:

LR darbojas Noguldījumu garantiju fonds, kura pārvaldīšanu nodrošina FKTK. Noguldījumu garantiju fondā līdzekļi tiek uzkrāti no noguldījumu piesaistītāju (banku, krājaizdevuma sabiedrību, ārvalstu banku filiāļu Latvijā) regulāriem maksājumiem, kā arī no fonda līdzekļu pārvaldīšanā gūtajiem ienākumiem. Ja Noguldījumu garantiju fondā nepietiek līdzekļu garantētās atlīdzības izmaksu veikšanai, tās tiek izmaksātas no valsts budžeta.

Fonda galvenais mērķis ir Noguldījumu garantiju likumā noteiktajos gadījumos un kārtībā nodrošināt garantēto atlīdzību izmaksu noguldītājiem noguldījumu nepieejamības gadījumā.

Garantētais noguldījums:

Likuma izpratnē ar garantēto noguldījumu saprot noguldījumu piesaistītāja (kredītiestādes) klienta (gan fiziskās, gan juridiskās personas) kontā esošos naudas līdzekļus jebkurā valūtā, kurus noguldījumu piesaistītājam (kredītiestādei) ir jāatmaksā saskaņā ar likuma vai starp noguldītāju un kredītiestādi noslēgta līguma noteikumiem.

Ja noguldītājam kredītiestādē ir vairāki garantētie noguldījumi, tad garantēto noguldījumu veido visu noguldītāja garantēto noguldījumu apjomu kopsumma.

Garantētā atlīdzība:

Atlīdzība vienam noguldītājam ir izmaksājama garantēto noguldījumu apmērā, bet ne vairāk kā 100 000 eiro apmērā.

Noguldītāja rīcība, kas vērsta uz garantētās atlīdzības saņemšanu:

Iestājoties apstākļiem, kas paredz garantētās atlīdzības izmaksu, noguldītājam ir nepieciešams sekot informācijai par garantētās atlīdzības izmaksu FKTK mājas lapā: www.fktk.lv vai laikrakstā «Latvijas Vēstnesis». Individuālo pieteikumu iesniegšana par garantētās atlīdzības izmaksāšanu nav paredzēta.

Banka nodrošina klientam vai iespējamajam klientam pirms ieguldījuma pakalpojuma saņemšanas iespēju iepazīties ar informāciju par klientu ieguldījumu aizsardzības sistēmas un noguldījumu garantiju sistēmas piemērošanu. Pilns teksts ir pieejams Bankas interneta mājas lapā:

http://tkb.eu/assets/files/PDF/Dokumenti_LV/Finansu_instrumenti/Klienta_apliecin_par_aizsistemam_v1_LAT.pdf

vai Bankas telpās.

10. Interesešu konflikta novēršanas politika

Interesešu konflikta novēršanas politikas apraksts

Bankas ir izstrādājusi un īsteno Interesešu konflikta novēršanas politiku saskaņā ar *Finanšu instrumentu tirgus likuma* prasībām, lai nodrošinātu interesešu konfliktu novēršanu un identificēšanu sniedzot klientiem ieguldījuma pakalpojumus un ieguldījuma blakuspakalpojumus.

Banka veic visus nepieciešamus pasākumus, lai identificētu apstākļus, kuri izraisa vai var izraisīt interesešu konfliktu, kas rada būtisku apdraudējumu vai kaitējumu viena vai vairāku klientu interesēm, atsaucoties uz konkrētiem ieguldījumu pakalpojumu un ieguldījumu blakuspakalpojumu veidiem, ko veic Banka vai trešā persona tās vārdā.

Lai īstenotu Interesešu konflikta novēršanas politiku, Banka nodrošina tādas iekšējās organizatoriskās struktūras izveidošanu, kas maksimāli samazina interesešu konflikta rašanās iespēju starp Banku, tajā skaitā, to darbiniekiem, personām, kas tieši vai netieši kontrolē Banku un klientu, kā arī starp Bankas klientiem, un nodrošina šīs struktūras pārvaldi, iekšējo uzraudzību un auditu.

Situācijas, kurās var rasties interesešu konflikts

Interesešu konflikts var rasties piemēram šādās situācijās:

- izpildot klienta rīkojumus, vienlaikus veicot darījumus uz sava rēķina;
- vienlaicīgi izpildot divu dažādu klientu rīkojumus darījumos ar finanšu instrumentiem;
- sniedzot aktīvu pārvaldīšanas pakalpojumus;
- sniedzot konsultācijas par ieguldījumu pakalpojumiem un ieguldījumu blakuspakalpojumiem
- piedāvājot klientam finanšu instrumentus, par kuru izplatīšanu Banka ir noslēgusi izplatīšanas līgumu un par to saņem komisijas maksu.

Pasākumi interesešu konflikta novēršanai

Banka veic šādus interesešu konflikta novēršanas pasākumus:

- pastāvīgi kontrolē un novērš informācijas apmaiņu starp ar Banku saistītām personām, kuru darbībā pastāv interešu konflikta risks, ja šāda informācijas apmaiņa var kaitēt viena vai vairāku klientu interesēm;
- uzrauga ar Banku saistītās personas, kuru galvenie darba pienākumi ir darbību veikšana klientu vārdā vai pakalpojumu sniegšana klientiem vai kuras pārstāv citas intereses, tajā skaitā Bankas intereses, kas var nonākt konfliktā ar klienta interesēm;
- novērš tiešu saikni starp atalgojumu vai ienākumiem, ko gūst ar Banku saistītās personas, kuru darbība saistīta ar atšķirīgu ieguldījumu pakalpojumu sniegšanu, ja interešu konflikts var rasties attiecībā uz ieguldījumu pakalpojumu sniegšanas procesā veiktajām darbībām;
- atbilstoši Bankas iekšējiem normatīviem dokumentiem, veic nepieciešamus pasākumus, kas novērš vai ierobežo trešo personu neatbilstošu ietekmi uz ieguldījumu pakalpojumu vai ieguldījumu blakuspakalpojumu sniegšanas gaitu;
- pastāvīgi kontrolē un/vai novērš ar Banku saistīto personu vienlaicīgu vai secīgu iesaistīšanu dažādu ieguldījumu pakalpojumu vai ieguldījumu blakuspakalpojumu sniegšanā, ja šāda iesaiste var vājināt interešu konflikta pienācīgu pārvaldību;
- izveido tādu Bankas organizatorisko struktūru, kura samazina interešu konflikta situāciju rašanās iespēju.

Lai novērstu interešu konflikta situāciju rašanās iespējamību, Banka:

- izveido un uztur reģistru, kurā uzglabā informāciju par ar Banku saistīto personu veiktajiem darījumiem;
- aizliedz veikt personīgus darījumus Bankas darbiniekiem, kas izstrādā ieguldījumu pētījumus, ir iesaistīti ieguldījumu pētījuma izstrādāšanā vai kurām ir informācija par publiski nepieejamā ieguldījumu pētījuma saturu.

Pirms darījumu veikšanas ar finanšu instrumentiem klientam ir jāiepazīstas ar informāciju par Bankas interešu konflikta novēršanas politiku, kuras pilns teksts ir pieejams Bankas interneta mājas lapā:

http://tkb.eu/assets/files/PDF/Dokumenti_LV/Finansu_instrumenti/Interesu_konfliktu_darb_ar_fin_instrum_noversanas_politika_v5_LAT.pdf

vai Bankas telpās.

11. Finanšu instrumentu individuāla pārvaldīšana saskaņā ar klienta pilnvarojumu

Informācija par metodi klienta portfeļa rezultātu novērtēšanai

Ar klienta portfeļa rezultātu novērtēšanai izmantoto metodiku clients tiek iepazīstināts pirms finanšu instrumentu individuālas pārvaldīšanas uz pilnvarojuma pamata pakalpojuma piedāvājuma saņemšanas.

Informācija par klienta finanšu instrumentu portfelī iekļauto finanšu

Piedāvājot saņemt finanšu instrumentu individuālas pārvaldīšanas uz pilnvarojuma pamata pakalpojumu, clients tiek iepazīstināts ar klienta finanšu instrumentu

<i>instrumentu novērtēšanas (valuation) metodi un biežumu</i>	portfelī iekļauto finanšu instrumentu novērtēšanai izmantoto metodiku un novērtēšanas biežumu.
<i>Informācija par finanšu instrumentu veidiem, kurus var iekļaut klienta finanšu instrumentu portfelī, un darījumu veidiem, kurus var veikt ar šiem finanšu instrumentiem, tajā skaitā par jebkādiem ierobežojumiem attiecībā uz Informācija veikšanu</i>	Informācija tiek sniegta attiecīgajā ieguldījumu pakalpojuma līgumā un līguma pielikumu projektā, ar kuru Banka nodrošina klientam iespēju iepazīties pirms līguma noslēgšanas.
<i>Informācija par portfeļa pārvaldīšanas mērķiem, riska pakāpi, kas saistīta ar pārvaldītāja rīcības brīvības īstenošanu, un noteiktiem ierobežojumiem šādai rīcības brīvībai</i>	Informācija tiek sniegta attiecīgajā ieguldījumu pakalpojuma līguma un tā pielikumu projektā, ar kuru Banka nodrošina klientam iespēju iepazīties pirms līguma noslēgšanas.

Banka nedelegē klienta portfelī iekļauto finanšu instrumentu vai līdzekļu vai to daļas pārvaldīšanu.

12. Finanšu instrumenti

<i>Kas ir finanšu instrumenti</i>	Finanšu instrumenti ir vienošanās, kas vienlaikus vienai personai rada finanšu aktīvus, bet citai personai - finanšu saistības vai kapitāla vērtspapīrus, un kas noteikti <i>Finanšu instrumentu tirgus likumā</i>
<i>Finanšu instrumentu veidi</i>	Vienkāršie finanšu instrumenti Atvasinātie (sarežģītie) finanšu instrumenti
<i>Ar atsevišķiem finanšu instrumentiem saistītie riski</i>	<u>Vienkāršie finanšu instrumenti</u> <i>Parastās un privileģētās akcijas</i> Klients var iegādāties akcijas ar mērķi pārdot tās vēlāk, lai gūtu peļņu. Tomēr nav garantijas, ka ienākumi tiks gūti, jo akciju cena ir atkarīga no dažādiem faktoriem - uzņēmuma veiksmīgas darbības, industrijas, situācijas valstī un starptautiskajos tirgos u.tml. Tā rezultātā, ir iespējams daļējs vai pilnīgs investētās naudas zaudējums, ja uzņēmums kļūst maksātnespējīgs. Ieguldījums akcijās ir saistīts ar dividenžu maksājuma risku, ja uzņēmums nemaksās dividendes. Nozīmīgs ir arī likviditātes risks. <i>Parāda finanšu instrumenti</i> Klients, nopērkot parāda finanšu instrumentus, plāno nopelnīt saņemot procentu maksājumus un/ vai uz instrumenta cenas palielināšanās tirgū pamata. Pastāv varbūtība, ka emitents nespēs atmaksāt pamatsummu un/vai kuponu (kredītrisks), gadījumā, ja emitents bankrotēs. Ja procentu likmes pieaug, parāda finanšu instrumentu cena samazinās. Parāda finanšu instrumentiem ar fiksētu ienākumu, kuriem ir mazāks kupons un garāks atmaksas termiņš, cena mainās vairāk nekā to parāda finanšu instrumentu cena, kam ir lielāks kupons un īsāks atmaksas termiņš. Investors var zaudēt daļu no sava ieguldījuma, ja parāda finanšu instrumenti tiek pārdoti pirms beigu (atmaksas) datuma. Nozīmīgs ir arī likviditātes risks. Parāda finanšu instrumenti var būt strukturēti. Strukturētu parāda instrumentu cena otrreizējā tirgū ir atkarīga arī no bāzes aktīva cenas izmaiņām. Var būt risks zaudēt ieguldīto pamatsummu un

nesaņemt ienākumus. Iespējamie riski ir aprakstīti sadaļā „Strukturētie finanšu produkti”.

leguldījumu fondi

Ieguldījumu fondiem var būt dažāda līmeņa riski, atkarībā no tā, kādos finanšu tirgus segmentos un finanšu instrumentos tiek veikti ieguldījumi. Naudas un obligāciju fondi ir drošāki (tiem piemīt mazākas daļas vērtības svārstības), bet sabalansētiem un akciju fondiem piemīt lielāks risks (lielākas daļas vērtības svārstības), kas, savukārt, ļauj vairāk nopelnīt. Ieguldījumu fonda mērķis, kategorija, ieguldījumu ierobežojumi, riska līmenis, kā arī izmaksas ir aprakstītas attiecīgajā ieguldījuma fonda prospektā.

Atvasinātie (sarežģītie) finanšu instrumenti

Tā kā šie instrumenti var būt ļoti dažādi, atkarībā no darījuma bāzes aktīva, ir jāizvērtē atsevišķi arī katra finanšu instrumenta riska profils. Daudziem atvasinātajiem finanšu instrumentiem darbojas *sviras* mehānisms. Tas nozīmē, ka tiek iemaksāta tikai daļa no veiktā ieguldījuma (samaksāta prēmija vai iemaksāts sākotnējais drošības depozīts), tādējādi tiek palielināti gan iespējamie ieguvumi, gan zaudējumi.

Nākotnes darījumi (Futures)

Riski, kas saistīti ar nākotnes darījumiem ir cenu svārstību (*price volatility*) risks, likviditātes risks un procentu likmju risks. Ārpusbiržas nākotnes darījumiem piemīt arī darījumu partnera risks.

Opcijas (options)

Opcijas pircēja risks ir limitēts (ierobežots), jo samaksātā prēmija līguma noslēgšanas brīdī ir vienīgās nenovēršamās izmaksas, ar ko saskaras opcijas pircējs. Savukārt, opcijas pārdevēja risks ir nelimitēts (neierobežots). Citi finanšu riski, kas saistīti ar opcijām, ir cenas svārstību (*price volatility*) risks, likviditātes risks un procentu likmju risks. Opcija zaudē savu vērtību, ja tā netiek īstenota līdz darījuma beigu datumam. Ārpusbiržas tirgotām opcijām piemīt darījuma partnera risks.

Mijmaiņas darījumi

Valūtu mijmaiņas darījumu galvenais risks ir procentu likmju risks. Citi riski ir valūtu risks, kas attiecas tikai uz maksājamo procentu starpību, likviditātes risks un darījuma partnera risks. Nelabvēlīgu finanšu instrumentu cenu izmaiņu gadījumā, darījuma partneris var pieprasīt papildu nodrošinājumu. Procentu likmju mijmaiņas darījuma galvenie riski, kas rodas, ir procentu likmju risks un darījuma partnera risks.

Strukturētie finanšu produkti

Katram strukturētajam produktam ir atšķirīgs riska profils. Tā kā ir pieļaujams liels daudzums dažādu kombināciju, nav iespējams aprakstīt katra strukturētā produkta risku. Par riskiem, kas saistīti ar

	strukturētajiem produktiem, klients tiks informēts, slēdzot līgumu.
<i>Informācija par garantijas iemaksām (margin requirements)</i>	<p>Veicot darījumus ar finanšu instrumentiem, kuru tirdzniecībai ir nepieciešams noguldīt drošības depozītu, jāņem vērā, ka, aktīvu cenas krituma rezultātā, drošības depozīta summa, no kuras ir atskaitīti zaudējumi, ir mazāka nekā uzturēšanas drošības depozīts, un šādā gadījumā investors saņem <i>margin call</i>, t.i., viņam ir jāpapildina konts (jāiegulda nauda), lai atjaunotu drošības depozītu līdz nepieciešamajam līmenim. Ja investors nepapildina drošības depozīta kontu, Bankai ir tiesības noslēgt investora pozīciju saskaņā ar tobrīd spēkā esošo tirgus cenu, un segt zaudējumus no drošības depozīta naudas līdzekļiem.</p> <p>Drošības depozīts ir finanšu sviras mehānisma sastāvdaļa. Katru reizi, kad investors aizņemas naudu, lai to ieguldītu finanšu instrumentos, šī procesa rezultātā tiek pastiprināti gan iespējamie ieguvumi, gan arī zaudējumi, un tieši tādēļ jēdziena nosaukums ir "svira".</p>

Pirms darījumu veikšanas ar finanšu instrumentiem, klientam ir jāiepazīstas ar informāciju par ar finanšu instrumentu saistīto risku aprakstu, kas atrodams Bankas interneta mājas lapā: http://tkb.eu/assets/files/PDF/Dokumenti_LV/Finansu_instrumenti/Interesu_konfliktu_darb_ar_fin_instrum_noversanas_politika_v5_LAT.pdf vai Bankas telpās.

13. Klienta finanšu instrumentu un naudas līdzekļu turēšana

Banka, sniedzot klientam finanšu instrumentu un naudas līdzekļu drošas turēšanas pakalpojumu klienta finanšu instrumentus glabājot dematerializētā formā - elektroniskā uzskaites sistēmā, kas atbilst LR normatīvajos aktos noteiktajām prasībām. Banka glabā Klientu īpašumā esošos finanšu instrumentus un naudas līdzekļus nodalīti no Bankas pašas īpašumā esošajiem finanšu instrumentiem un naudas līdzekļiem.

Informācija par klienta finanšu instrumentu un naudas līdzekļu drošu turēšanu pie trešās personas un informācija par citas valsts tiesību aktu piemērošanu klienta finanšu instrumentu un naudas līdzekļu drošai turēšanai

Banka, sniedzot klientam finanšu instrumentu un naudas līdzekļu drošas turēšanas pakalpojumu, var piesaistīt trešās personas (t.sk. gan ES, gan ārpus ES) noslēdzot ar tiem līgumus par finanšu instrumentu un naudas līdzekļu turēšanu. Pieņemot lēmumu par trešo personu, pie kuras turēt klientam piederošos finanšu instrumentus un naudas līdzekļus, Banka ar pienācīgu prasmī un rūpību izvērtē šīs personas kompetenci un reputāciju finanšu tirgū, kā arī attiecīgajā valstī spēkā esošās prasības vai tirgus praksi attiecībā uz klientu finanšu instrumentu un naudas līdzekļu turēšanu, kas varētu nelabvēlīgi ietekmēt klienta intereses un reizi gadā pārvērtē izraudzītās personas kompetenci un klienta finanšu instrumentu un naudas līdzekļu turēšanas nosacījumus. Klientam jāapzinās, ka gadījumā, ja finanšu instrumentu un naudas līdzekļu turēšanas pakalpojums tiek nodrošināts piesaistot trešās personas (t.sk. gan ES, gan ārpus ES), klienta finanšu instrumenti un naudas līdzekļi tiek turēti saskaņā ar trešās personas (Bankas sadarbības partnera) noteikumiem, kas kļūst klientam saistoši. Banka brīdina, ka minētajā gadījumā klienta finanšu instrumenti un naudas līdzekļi var tikt pakļauti papildu riskiem, kas ir saistīti ar trešo personu, kuru turējumā atrodas klienta finanšu instrumenti un naudas līdzekļi,

	iespējamo saistību neizpildi vai maksātnespēju, ka arī ārvalsts tiesību aktu un tirgus prakses piemērošanu, kas var būtiski atšķirties no Latvijas Republikas normatīvajos aktos noteiktajām tiesībām un pieņemtās tirgus prakses.
<i>Informācija par klienta finanšu instrumentu drošu turēšanu pie trešās personas nominālajā kontā</i>	Banka, nodrošinot klienta finanšu instrumentu turēšanu, var turēt klienta finanšu instrumentus pie trešās personas (Bankas sadarbības partnera) atvērtajos nominālajos kontos, kurā kopā tiek uzskaitīti vairāku klientu finanšu instrumenti vienkopus. Banka nodrošina, ka klientam piederošie finanšu instrumenti ir identificējami atsevišķi no trešajai personai vai pašai Bankai piederošajiem finanšu instrumentiem, izmantojot kontus ar dažādiem nosaukumiem trešās personas grāmatvedības dokumentos vai līdzīgus pasākumus, kas nodrošina tādu pašu aizsardzības līmeni. Banka brīdina, ka minētajā gadījumā klienta finanšu instrumentu var tikt pakļauti papildu riskiem, kas ir saistīti ar trešo personu, kuru turējumā atrodas finanšu instrumenti, iespējamo saistību neizpildi vai maksātnespēju, kā arī ārvalsts tiesību aktu un tirgus prakses piemērošanu.
<i>Informācija par klienta finanšu instrumentu drošu turēšanu pie trešās personas nenodrošinot, ka Klienta finanšu instrumenti, kuras Banka tur pie trešās personas, ir identificējami atsevišķi no trešajai personai vai Bankai piederošajiem finanšu instrumentiem</i>	Banka, nodrošinot klienta finanšu instrumentu turēšanu, var turēt klienta finanšu instrumentus pie trešās personas (Bankas sadarbības partnera) atvērtajos nominālajos kontos, kurā kopā tiek uzskaitīti vairāku klientu finanšu instrumenti tajā skaitā, nenodrošinot, ka klienta finanšu instrumenti ir identificējami atsevišķi no trešajai personai vai Bankai piederošajiem finanšu instrumentiem. Banka brīdina, ka minētajā gadījumā klienta finanšu instrumentu var tikt pakļauti papildu riskiem, kas ir saistīti ar trešo personu, kuru turējumā atrodas finanšu instrumenti, iespējamo saistību neizpildi vai maksātnespēju, kā arī ārvalsts tiesību aktu un tirgus prakses piemērošanu.
<i>Informācija par Bankas vai trešās personas, pie kuras Banka veic klienta finanšu instrumentu vai naudas līdzekļu turēšanu, tiesībām apgrūtināt klienta finanšu instrumentus un naudas līdzekļus.</i>	Bankai un trešajai personai (Bankas sadarbības partnerim), pie kuras Banka veic klienta finanšu instrumentu vai naudas līdzekļu turēšanu, ir tiesības apgrūtināt klienta finanšu instrumentus un naudas līdzekļus.
<i>Informācija par Bankas vai trešās personas, pie kuras Banka veic klienta finanšu instrumentu vai naudas līdzekļu turēšanu, savstarpējā ieskaita tiesībām attiecībā uz klientam piederošajiem finanšu instrumentiem un naudas līdzekļiem</i>	Bankai un trešajai personai (Bankas sadarbības partnerim), pie kuras Banka veic klienta finanšu instrumentu vai naudas līdzekļu turēšanu, ir tiesības veikt savstarpēju ieskaitu attiecībā uz klientam piederošajiem finanšu instrumentiem un naudas līdzekļiem, ja prasījuma tiesības izriet no klienta operācijām (vai citu klientu operācijām - gadījumā, ja klienta finanšu instrumenti tiek turēti nominālajā kontā, kurā kopā tiek uzskaitīti vairāku klientu finanšu instrumenti vienkopus).